



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmae Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De duodecim stultitiis se ornantium. Capvt XII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46161)

vt sub humili habitu abscondas te. Ad hoc etiam monet
ipsa natura, quæ sub terræ vilitate aurum & alia pretiosa
abscondit, & sub vilitate corticis dulcedinem nuclei habet.

De duodecim stultitiis se ornantium.

CAPV F XII.

Tertio valet contra superbiam ornatus, si ostendantur mul-
tiplices stultitiæ ornantium se. ¶ Prima est, quæ exteriorum
sua vilia interioribus, quæ pretiosa sunt, præponunt: vnde quæ
paraturam pomi ipsi pomo præligunt. Quando vnum pomum
datur duobus, & alter parat, nonne stultus esset si paraturam
detineret, alij vero daret totum? Item si paraturam daret
socio, & sibi retineret totum residuum, fatuus esset qui pomum
nem acceptaret. Sed portionem à diabolo factam isti similes
multi acceptant. Ornatum enim exteriorem, qui paraturam
pomi similis est, quæ quodammodo est depicta (habet enim
candorem & ruborem) multi præponunt animæ suæ: & sic quæ
vilem coopertoram pretioso torfello præponunt. Diabolus enim
non curat nisi de torfellis: id est, de animabus. Gene. 14. dicitur
Sodomorum, qui figurâ tenet diaboli, ad Abraham Da milia
mas, cetera tolle tibi. Istam stultitiam superbię innuit glo. supra
illud Ioannis sexto: Eum, qui venit ad me, non eiciam foras. Super-
bi est foras eici, qui nihil habet in interiori bono, nec
nec in futuro. ¶ Secunda est, quod ipsi ordinem Dei pervertunt
in seipsis. Volunt enim quod ancilla habeat ea quæ domine sunt
& e contrario. Carnem enim quæ ancilla est, ornant, & delicias
pascunt, & oportet, vt fiat quod ab ea imperatur, licet mors
ma inde debeat sequi. E contrario anima quæ domina famæ
fiti affligitur, & male induta est, & ad præceptum carnis operatur:
quod est valde magna peruersitas. vnde Bern. Dominâ ancilla
cillari, & ancillam dominari, magna abusio & nimis magna est.
Si quis assereret se fuisse in terra aliqua, in qua dominâ omnia
no se haberent vt ancillæ, quæ diceret, vix crederetur sibi. Sed
veritate terra illa patria ista est. In ea enim ferè per totum
num sit festum ancillarum, quod alicubi consuetum est fieri
festo beati Vincentij. Tunc enim accipiunt ancillæ vestes do-
minarum suarum. Ista peruersitas similis est illi, quam ponit Sa-
lomon Eccl. 10. seruos in equis, & principes quali seruos ambu-
lantes super terram. & peruersitas ista est valde magna & nocua
ecclesiæ Dei. Vnde Prou. 30. Per tria mouetur terra, & quæ
tum quod sustinere non potest, per seruû cum regere con-
¶ Tertia, quod ipsi valde carè emunt quod nihil valere sciant

scilicet vanam gloriam, quæ non valet eis, nec quo ad animas, quum animabus sit valde nociua, nec quo ad corpora. Io. 8. Si glorifico meipsum, gloria mea nihil est: nihil, inquam in valore. ¶ Quarta est, quod ipsi plus expèdunt vt pascant oculos aliorum, quàm vt pascant ventrem suum. Seneca: Non sunt homines ad pompam dentibus, & ore, & ventre contenti, oculis quoque gulosi sunt. Si quis eat per aliquam ciuitatem, plures artifices inueniet operantes, vt pascant oculos, quàm qui pascant ventrem. Vnde dixit quidam, mundum esse animal mirabile, qui maiores habet oculos, quàm ventrem. Potius volunt homines bona sua perdere, & diuitibus hominibus quasi per oculos posere, quàm os Dei in pauperibus famelicum pascere. Vnde Bern. Inueniunt curiosi quo delectetur, & non inueniunt miseri quo sustententur: cum periculo animæ suæ acquirunt, vnde oculos hominum delectant. Mira fatuitas est, quum videns in pulchritudine rei visæ habeat delectari naturaliter potius quàm res visæ, eò quod videtur melius pertinere ad inspicientes pulchritudinem eorū quæ inspiciunt prouidero, quàm ad eos qui inspiciuntur. Debet ergo homo pulchritudinem exteriorem negligere: procuret autem eam, si voluerit, qui habet eam inspicere. ¶ Quinta stultitia ornantium se est, quod ipsi similes sunt illi, qui ex decore sellæ & fræni equum æstimat, vnde Senec. Quemadmodum stultus est qui equum empturus non ipsum aspicit, sed stratum & frænos: sic stultissimus est qui hominem ex veste circumdata æstimat. Idem: Cum voles æstimationem in re scire qualis sit, nudam inspicere. Et sicut quidam ait: Ex auro frænum non meliorat equum. ¶ Sexta est, quod omnia sua volunt habere pulchra, & se turpes, vnde Augustin. Ecce omnia pulchra sunt cum iniquis, & ipsi sunt turpes. Ita accidit peccatoribus ornantibus se extrinsecus, sicut accidit cuidam regi qui conuocatis magnatibus terræ suæ, fecit conuiuium magnum, & non erat locus in domo qui non esset opertus purpura, & aliis pretiosis. Et affuit quidam philosophus, qui volens spueri, spuit in facie regis. Et cum ministri propter hoc vellent eum suspendere, non permisit rex: sed quæsiuit ab eo quare hoc fecisset. Qui ait: Vidi alia loca plena argento & auro, gemmis, & purpura, & ideo in barbam regis quæ incrassata est ciborum pinguedine, quam immundam vidi, expui. Non enim vidi locum minus mundum. Et compunctus est rex. Sic diabolus videns hominem qui debet esse dominus aliarum creaturarum, minus pulchrum ceteris creaturis, in faciem eius spuit, vel eum cõtemnendo vel ani-

mam eius maculando. Quod figuratum est ex spuitione facta
 in faciem Domini. Et in illa quæ fiebat ei, qui nolebat suscipere
 re semen fratris defuncti, Deuteron. 25. Frater hominis defuncti
 sine semine, diabolus est, qui sine spe damnatus est. Cui homo
 debet suscipere semen: quia ex hominibus angelica ruina est re-
 paranda. Erubescat ergo homo videns se malum & turpem in-
 ter suas res bonas & pulchras: sicut dominae habentes ancilla-
 pulchras, cum ipsæ sint turpes, erubescunt. vnde August. Nō
 vides debere erubescere te de bonis tuis, si domus tua plena est
 bonis, & te habet malum? ¶ Septima est, quod cum morte damna-
 ti sint, & iam ducuntur ad illam, potius tamen cogitant de co-
 natu, quàm quomodo liberent animas suas. Senec. Omnes ca-
 pitis supplicio condemnati sumus, & incessanter ad mortem
 tendimus. vnde Augustin. Nihil aliud est tempus præsentis vi-
 tæ, quàm cursus ad mortem, in quo nemo vel paululum ve-
 tardius ire permittitur, sed pari motu omnes urgentur. Vnde
 cum ornatus superbiorum, sit ornatus hominum morti adhibe-
 ritorum, potius est illusio, quàm honor. Sicut purpuratus
 Christi postquam adiudicatus fuerat morti, illusio fuit. vnde
 Bernardus: Omnis purpura illusio est, postquam Domino lesa
 in purpura illulum fuit. ¶ Octava est, quia inde gloriatur, vnde
 deberent erubescere. ¶ Triplici ratione potest ostendi, quod ho-
 mo de veste debet erubescere. ¶ Primo, quia vestis signum est
 peccati parentum nostrorum. vnde Bernardus: Qui gloriatur
 de veste, similis est furi glorianti de cauterio: quia propter pec-
 catum Adæ introductus est usus vestium. Quis lattonem non
 irrideat, si videat eum gloriari de signo sibi facto pro lattonem
 suo, quod in fronte porrat? ¶ Secundo, quia vestis remedium
 est turpitudinis erubescentiæ, quam per peccatum contraximus.
 Ante peccatum sufficiebat homini pulchritudo sua, nec habe-
 bat aliquam causam erubescentiæ, vnde non oportebat quod
 absconderet se sub veste. Sicut sol veste non eget: sufficit enim
 sibi pulchritudo suæ lucis pro vestimento. Similiter rosa non
 eget ornatu: sufficit enim sibi pulchritudo coloris ad vestimen-
 tum, & sic de cæteris floribus. Math. 6. Considerate lilia agri
 quomodo crescunt: non laborant, neque nent. Dico autem
 vobis quoniam Salomon in omni gloria sua coopertus non
 est sicut vnum ex istis. Sed si per peccatum incurrit homo
 turpitudinem & erubescentiæ, necessarium est vestimen-
 tum, quod est remedium turpitudinis & erubescentiæ. Sicut
 ergo ad gloriam loripedis non cedit, quod habet pedem
 gneum

gnem, quum sit remedium infirmitatis: nec ad gloriam scabioli, quod scabiem velat: sic nec ad gloriam hominis ornatus, est a. cui videatur. Vnde August. Qui superbit ex abundantia temporalium, est tanquam agrotus qui superbit ex superabundantia medicamentorum vel emplastrorum. Quis non irideat aliquem, si videat eum depingere domum, quæ minatur ruinam? Domus talis est corpus hominis. Vix enim staret per quinque dies, nisi cibus & potibus fulciretur. Vnde irridendi sunt qui variis ornatibus illud depingunt. A simili possumus dicere, quod ille qui superbit ex pulchritudine vestium, est tanquam agrotus, qui superbit ex pulchritudine emplastrorum. Et ficut ridiculum esset, si loripes pedem lignem depingeret, vel deauraret: sic ridiculum est, cum homines se ornant. Tertio ostenditur per hoc, quod ornantes se mendicant pulchritudinem suam à creaturis vilioribus quàm ipsi sunt. Nobilis homo erubesceret à vilibus hominibus mendicare, & potius indigentiam sustineret, quàm mendicaret ab eis: sic debet homo erubescere à vermibus, & muribus suum mendicare decorem. Vnde frater Guido Carthusiens. Quomodo non gloriabitur de pulchritudine, qui gloriatur de turpitudine? Vestes te ornant, pulchritudo esset si tu eas ornares. Nona stultitia est, quod ipsi credunt se bene indutos & ornatos, cum equaseotum, scilicet sorpus, bene ornatus est, cum tamen omnino nudi sint. Vnde Apocal. 16. Beatus qui custodit vestimenta sua ne nudus ambulet, & videat homines turpitudinem eius. Et Ezechiel. 18. Denudant te vestimentis suis Et ibidem: Dimittant te nudam, & ignominia plenam. Ipsi sunt similes cuidam clerico, qui in festo stultorum induit equum suum scarleto, & ipse indutus erat mara vna. Decima stultitia est, quod ipsi turpitudinem suam detegunt, quando tegere debuerunt: quia qui vident superbum ornatum eorum, male suspicantur de eis. Vnde super illud illud 1. Tim. 2. Non in tortis crinibus dicit glo. Superbus habitus non recta facit de se credi. Et Eccl. 19. Amictus corporis & risus dentium, & ingressus hominis enuntiant de illo. Si nux relinquit corticem externam ante tempus, signum est interioris corruptionis. Sic si Christianus non habet externum habitum, quem Christiana religio requirit, signum est quod vermis alicuius peccati intus lateat: magis erubescibilis culpa est, quàm nuditas hominis, quum nuditas hominis à culpa habeat quod est erubescendum. Vnde magis erubescere deberent illi, quorum peccata appareret hominibus, quàm si ipsi nudi hominibus

apparerent Illi ornantes se dum volunt vitare turpitudinem corporis, turpitudinem assumunt mentis, & dum se ornare volunt, inquinat se ad minus quo ad vitia superbia, quæ inquinat omnia bona quæ sunt in homine. Vnde illud, Si tibi gratia, & sapientia formæq; detur: Inquinat omnia sola superbia si commeteretur. ¶ Undecima stultitia est, quod mulieres volunt videri facere, licet nolint esse, & potius volunt similiari statuis, quam matronis. Si equus venalis non est, quare signa venalitatis portat in fronte? Quare circulus est ante domum, si ibi non est vinum vendendum? Ovis Dei quare vult habere signum ovis diaboli? Nunquid ad meritum dicit ei pastor ecclesia, Non novi te, & rapitur à lupis infernali. Signo crucis debent esse signati omnes fideles, id est signo penitentia. Vnde Apostolus ad Galat. 6. Stigmata Domini Iesu in corpore meo porto. Præcipue enim deberet habere in capite signa penitentia & humilitatis. Et ideo illis, qui baptizantur vel confirmantur, imprimitur signum crucis in fronte. In capite enim ieiunij asperguntur cinere capita fidelium. De signatione ista legitur Apocal. 7. Nolite nocere terra & mari, quousque signemus seruos Dei in frontibus eorum. Et Ezech. 9. Transi per mediam civitatem in medio Ierusalem, & signa thau super frontem virorum gemerium. Thau figura fuit crucis. Crucem enim tria brachia habuit ad figuram thau, postea addita est quedam tabula à parte superiori ad scribendum titulum. Crucem ergo quæ per thau intelligitur, vult Dominus figi in frontibus fidelium: sed mulieres abiecto signo Domini, posuerunt signum diaboli in frontibus suis. Vnde Psal. Posuerunt signa sua. Et Apocal. 17. Mulier circumdata est purpura, & coccino, & inaurata auro & lapide pretioso. Et subditur: Et in fronte eius nomen scriptum, Mysterium. Vnde timendum est eis illud quod legitur Ezech. 9. de non habentibus thau: Percutite, & non parcat oculus vestester, neque misereamini. Et subditur: Omnem, super quem videritis thau, ne occidatis, & à sanctuario meo incipite. ¶ Duodecima stultitia ornantium se est, quod ipsi habent charam pulchritudinem corporis, quæ adeo parua est, ut pellibus murium & stercoreibus vermium adiuuetur. Decorem autem animæ qui similis est diuino, sic vilipendunt, quod etiam non reputant, cum demones eis aures & nasum præcunt: iuxta illud Ezech. 23. Nasum tuum & aures tuas præcident, &c. Quod non fit sine magna contumelia Dei, cum homo potius velit esse similis in decore muribus, quam Deo. Pulchritudinem etiam solutarium suorum bene custodiunt homines, singulis diebus eos tergendo: de pulchritudine

tudine autē animæ (quæ Dei imago est) vix semel in anno cogitant, imò q̄ plus est, peccatorum facies quæ sunt facies demonum superinduunt. Psal. Facies peccatorum sumitis. Non attendentes illud Eccle. 4. Non accipies faciem aduersus faciem tuam. Nec offenditur parum Deus in hoc contemptu imaginis sue. Vnde super illud Psal. In ciuitate tua imaginem ipsorum, &c. dicit gloss. Merito imaginem ipsorum ad nihilum rediget Deus in cælesti ciuitate: quia ipsi in sua terrestri ciuitate imaginem ipsius ad nihilum redegerunt.

De aliis quæ deberent homines cohibere ab amore superbi ornatus.

CAP. XIII.

PRæter ista sunt alia multa quæ deberent homines cohibere ab amore superbi ornatus. Primum est Dei ordinatio, quæ vult vt in præsentī tempore intendatur iēformationi animarum: & ad hoc specialiter fuit primus aduentus filij Dei in mundum. In futuro vero vult vt fiat reformatio corporum, & ad hoc erit secundus aduentus. Tunc enim resurgent corpora sanctorum, & gloriam suam habebunt, qui hic sine gloria fuerunt. vnde Bernard. Noli, o corpus, præripere tempora. Potes enim impedire animæ tuæ, salutem suam operari non potes. Omnia tēpus habent: parere vt nunc anima pro se laboret: magis autem collabora ei, quia & si compateris, & conregnabis. Secundus est, q̄ ornatus iste tunc deficiet, quando magis esset necessarius, quando scilicet anima venire debet ad illam magnam ciuitatem, in qua congregata erunt quæ in terra, & quæ sub terra, & quæ in celo sunt. Vnde Esa. 3. Decalubabit Dominus verticem filiarum Sion. Et ibidem: In illa die auferet Dominus ornatum calceamentorum, & lunulas, & torques, & monilia, & armillas, & mitras, & discriminaria, & periscelidas, & mureculas, & olfactoria, & inauris, & annulos, & gemmas in fronte pendentes, & mutatoria, & palliola, & lintheamina, & acus, & specula, & syndones, & vitras, & theristra, &c. Armillas vocat gloss. ornamenta brachiorum. Periscelidas vocat ornamenta talorū similia armillis. Mureculæ sunt catenæ circa colū. Olfactoria vocat illa, in quibus continebant muscum, & similia. Theristra vocat vestes æstiuales valde subtiles, visui peruias, quæ dicuntur à theron, quod est æstas. Tunc enim mulieres quæ se alienis plumis quali cornix pulchras faciebant, amittent plumas, & turpissimæ apparebunt: & non solum deficiet gloria ornatus tunc, sed etiam mutabitur in ignominiam, & quæ plus habuit de gloria, plus habebit de ignominia. Ose. 4. Gloriam

AA 3